Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
СМЕТНА ПАЛАТА

РЕШЕНИЕ № 46 – ДПК

Днес, 29.07.2026 г., в град София, Сметната палата на Република България, в състав:

Председател: Димитър Главчев
Заместник-председател: Маргарита Николова
Заместник-председател: Силвия Кърдрева
Член: Даниела Въткова-Милушева
Член: Мария Илиева

УСТАНОВИ:

Постъпило е становище от дирекция „Превенция на корупцията“ относно проект на Решение на Министерския съвет за съгласуване на проект на Закон за потребителския кредит с вх. № 04-12-20/20.07.2026 г. по описа на Сметната палата без предложения по отношение на корупционния риск.

Законопроектът е включен като мярка от Плана за действие с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз за 2025 г., като мярката (под № 173) е прехвърлена в Плана за действие за 2026 г. С предложения проект на нормативен акт се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО (ОВ, L 2023/2225, 30.10.2023 г.).

Съществуващата национална правна рамка за предоставяне на потребителски кредит не съответства на новите икономически, технологични и обществени реалности и не предоставя в достатъчна степен адекватна защита на потребителите.

Директива (ЕС) 2023/2225 има за цел да създаде условия за постигане на високо ниво на защита на потребителите в условията на бързото технологично развитие на този сектор и предлагането на нови видове потребителски кредит, както и да премахне различията в нормативната уредба между държавите членки и да улесни трансграничното предоставяне на потребителски кредити. С нея се създава нова правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на потребителски кредити и цели да повиши прозрачността и да опрости информацията относно предоставянето на потребителски кредити, да ограничи заблуждаващите реклами и използването на нелоялни практики, да предотврати свръхзадлъжнялост на потребителите, да насърчи отговорното кредитиране, и да осигури по-висока сигурност и доверие в пазара, с което да се гарантира по-добра защита на потребителите.

С предложеният законопроект се разширява обхвата на договорите за потребителски кредити, като в приложното поле на закона се включват и рискови кредитни продукти. Забранява се използването на практики, които позволяват продажба на непоискан кредит, включително непоискани, предварително одобрени кредитни карти, изпратени до потребителите, или едностранно повишаване на разходния лимит на овърдрафта/кредитната карта на потребителите, без тяхното предварително искане и изрично съгласие. Повишават се изискванията относно оценката на кредитоспособността на потребителите и се въвежда защита на потребителите, диагностицирани с онкологични заболявания. Също така се въвеждат изисквания към кредиторите за прилагане на правила, политики и процедури за работа с потребители със затруднения при изпълнение на техните финансови задължения чрез предвиждане на мерки за предоставяне на отсрочка като пълно или частично рефинансиране, промяна на съществуващите условия на договора за кредит, както и

предоставянето на мерки за преструктуриране на задълженията в случай на просрочени плащания.

В съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2023/2225 се въвежда ефективен регулаторен режим и контрол върху всички кредитори и кредитни посредници на потребителски кредит. За целта, законопроектът предвижда създаването на Регистър на кредитните посредници на потребителски кредити и Регистър на кредиторите, предоставящи потребителски кредити, които ще бъдат публични регистри и ще се водят и поддържат от Комисията за защита на потребителите (КЗП), определена като компетентен орган за прилагане на разпоредбите на закона. В проекта се предвижда задължение на КЗП за предоставяне на съвети на потребители, изпитващи затруднения при изпълнение на финансовите си задължения за погасяване на потребителски кредити, както и разпоредби за прилагане на принудителни административни мерки и за налагане на санкции при неизпълнение на изискванията на закона.

Във връзка със задължението на държавите членки за въвеждане на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции за нарушаване на националните разпоредби, приети във връзка с Директива (ЕС) 2023/2225 е предвидено размера на имуществените санкции и глоби да бъде променен в посока повишаване в сравнение с предвидените и налаганите към момента санкции с цел постигане на реален възпиращ ефект и ефективно прилагане на националната уредба. С преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлагат изменения и допълнения и в други закони, които имат за цел да осигурят съгласуваност между действащите нормативни актове.

При анализа на законопроекта не се установиха предпоставки, генериращи корупционен риск.

След обсъждане на становището, на основание чл. 15, ал. 1, т. 1, чл. 46, т. 2, предл. първо и чл. 48, ал. 1, т. 7, предл. първо от Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, във връзка с § 3, ал. 4, и § 16, т. 4, б. „б“ и т. 14 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, Сметната палата,

РЕШИ:

СЪГЛАСУВА проекта на Закон за потребителския кредит с изх. № 04-00-50 от 20.07.2026 г. по описа на Министерство на икономиката, инвестициите и индустрията без предложения относно наличието на корупционен риск.

СМЕТНА ПАЛАТА:

Председател: ……п…… /Димитър Главчев/

Заместник-председател: ……п…… /Маргарита Николова/

Заместник-председател:: …….……п……./Силвия Кърдрева/

Член: ……п…….. /Даниела Вътkова-Милушева/

Член: ……п…..……..……..... /Мария Илиева/